

Yttrande över Skogsutredningens betänkande "Stärkt äganderätt, flexibla skyddsformer och naturvård i skogen", SOU 2020:73

Boverkets ställningstagande

Boverket avgränsar sitt yttrande till myndighetens ansvarsområden samhällsplanering, byggande och boende. De delar som inte direkt eller indirekt berör plan- och bygglagen (2010:900), PBL, lämnas utan erinran.

Boverket tillstyrker Skogsutredningens intentioner att överlag eftersträva ett ökat inslag av samarbete och frivillighet inom skogsförvaltningen. Samtliga intressenter inom skogsbruk och bioekonomin i stort, har mycket att vinna på en ökad kunskap och insikt om de utmaningar som samhället står inför genom fortsatt utarmning av biologisk mångfald och klimatförändringarna.

Boverket avstyrker följande förslag:

- Ett avvikande och förenklat kunskapskrav för skogsnäringen i förhållande till annan verksamhet enligt ny bestämmelse i 1 a § skogsvårdslagen (1979:429).
- En förändrad presumtion för vad som utgör pågående markanvändning vid fjällnära skog i Skogsvårdslagen i ny bestämmelse 2 b § skogsvårdslagen (1979:429).

Boverkets synpunkter

Allmänt

Boverket delar utredningens bild av de utmaningar som utarmning av biologisk mångfald och klimathotet innebär. Boverket bejakar ett ökat inslag av frivillighet och dialog mellan skogsägare och myndigheter.

Myndigheterna kan dock inte fränkännas den slutliga och tvingande beslutanderätt som lagstiftningen förutsätter.

Boverket konstaterar att ett flertal motsättningar mellan skogsbruk och naturskydd delvis kan förklaras genom att utredningen framhåller äganderättens företräde medan miljölagstiftningen fokuserar verksamhetsutövarens åtaganden.

En föreslagen särreglering av skogsnäringen genom avvikande eller mer fördelaktig tolkning i förhållande till motsvarande principer i annan lagstiftning och andra näringar, är enligt Boverket olämplig.

Äganderättens balanspunkt

Boverket ser med oro på att rådande balanspunkt inom äganderätt kan förskjutas i framtiden mellan offentlig och enskild rådighet på sådant sätt att ersättning eller kompensation framställs av enskilda för sådana begränsningar som skulle kunna följa av allemansrätten, riksintressen, strandskydd eller miljö kvalitetsnormer eller förekomst av betydande miljöpåverkan vid planläggning enligt PBL.

Frivillighet och dialog

Boverket är positivt till ett ökat inslag av frivillighet och dialog med skogsnäringen enligt nordisk förebild och samrådsförfarandet i PBL, men anser att detta förutsätter klarläggande förslag till lagreglering vilket saknas i utredningen. Boverket ser det som angeläget att myndigheternas beslutanderätt och möjlighet till tvångs ingripanden alltså kvarstår, liksom den svenska statens ansvar för att tillgodose biologisk mångfald (se 10.2 s. 598 ff).

Kunskapskravet för verksamhetsutövare

Skogsutredningen introducerar ett förenklat kunskapskrav i skogsvårdslagen (1979:429) till skillnad från den allmänna regel som annars gäller. Miljöbalken (1998:808) vänder sig i 2 kap. 2 § specifikt till verksamhetsutövare, medan utredningen genomgående använder sig av begreppet markägare, vilket inte nödvändigtvis behöver vara samma sak. Detta kan leda till problem när det gäller tillämpning och avgränsning av miljöbalkens kunskapskrav i förhållande till utredningens förslag om förenklingar i skogsvårdslagen, vad gäller ansvar att vidta skyddsåtgärder m.m. Boverket avstyrker därför utredningens förslag i denna del och menar att konsekvenserna bör utredas vidare.

Boverket anser tvärtom att enhetliga kunskapskrav inom lagstadgade ramar, underlättar förståelsen av de skyldigheter som också riktas mot markägare inom skogsbruket, till exempel vid lokalisering och undersökningsplikt om betydande miljöpåverkan eller bygglovsprövning avseende andra näringsfång utanför detaljplanelagt område. Boverket anser inte att denna oklarhet förstärker skogsägarnas förmåga att tillgodogöra sig en ökad bioekonomi av sådant slag som utredningen ser det som önskvärt att främja.

Pågående markanvändning

Hänsynstaganden till pågående markanvändning är centrala i PBL och kan medföra ersättningsskyldighet för det allmänna vid åtgärder som påverkar densamma negativt.

Boverket avstyrker skogsutredningens förslag till omvänd presumtion att skogsbruk i fjällnära terräng ska bedömas som pågående markanvändning ”om inte annat framgår”. En sådan tolkning avviker från etablerad prövning i sak och utifrån förvaltningslagens objektivitetskrav, men också från etablerad praxis om pågående markanvändning i plan- och bygglagens mening.

I detta ärende har stf. generaldirektör Yvonne Svensson beslutat och signerat beslutet elektroniskt. Föredragande har varit jurist Jörgen Lundqvist. I den slutliga handläggningen har också stf. rättschef Anette Martinsson och enhetschef Sofie Adolfsson Jörby deltagit.

Yvonne Svensson
stf. generaldirektör

Jörgen Lundqvist
jurist

Kopia till:

fm.naturmiljoenheten@regeringskansliet.se

agnetha.alriksson@regeringskansliet.se

lars.arell@regeringskansliet.se